

Математически турнир „Иван Салабашев“, 2022 г.

Решения на задачите от темата за 7. клас

1. Ако диаметърът на цилиндър е увеличен с 25%, то с колко процента трябва да се намали височината му, така че обемът му да не се промени?

- A) 10   B) 25   C) 36   D) 50

Отговор: B) Радиусът става $\frac{5}{4}$ от първоначалния, следователно лицето на основата става $\left(\frac{5}{4}\right)^2 = \frac{25}{16}$ от първоначалното. За да се запази обемът, височината трябва да е $\frac{16}{25}$ от първоначалната, което е 36 процента намаление.

2. Числената стойност на израза $A = \frac{49}{64} + 7a + 16a^2$ при $a = \frac{1}{32}$ е:

- A) $\frac{1}{16}$ B) 1   C) $\frac{1}{8}$ D) 4

Отговор: B) Имаме $A = \left(\frac{7}{8} + 4a\right)^2 = \left(\frac{7}{8} + \frac{1}{8}\right)^2 = 1$.

3. Каква е най-голямата стойност на израза $\frac{x+y}{x}$, ако $-4 \leq x \leq -2$ и $2 \leq y \leq 4$?

- A) $-\frac{1}{2}$ B) -1   C) $\frac{1}{2}$ D) 0

Отговор: B) Имаме $\frac{x+y}{x} = 1 + \frac{y}{x}$ и тъй като $\frac{y}{x} < 0$, то $\frac{y}{x}$ е максимално, когато $\frac{|y|}{|x|}$ е минимално. Следователно $y = 2$, $x = -4$ и $\frac{x+y}{x} = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$.

4. Емил и Сашо бягат по кръгла писта в противоположни посоки, стартирайки от диаметрално противоположни точки като се движат с постоянни скорости. Те се срещат за първи път, след като Сашо е изминал 100 метра. Следващата им среща е след като Емил изминал 150 метра след мястото на първата им среща. Дължината на пистата в метри е:

- A) 350   B) 300   C) 250   D) 400

Отговор: A) Нека x е дължината на пистата. До първата среща Сашо е изминал 100 метра, а Емил $\frac{x}{2} - 100$ метра. После Емил изминава 150 метра, а Сашо $x - 150$ метра. Понеже се движат с постоянни скорости, то

$$\frac{100}{\frac{x}{2} - 100} = \frac{x - 150}{150}, \text{ откъдето след проверка с отговорите получаваме } x = 350.$$

5. Нека O е вътрешна точка за изпъкналия четириъгълник $ABCD$ и разстоянията от точка O до върховете на четириъгълника са 1 см, 2 см, 4 см и 7 см в някакъв ред. Каква е най-голямата възможна стойност на лицето на $ABCD$ в квадратни сантиметри?

- A) 45   B) 26   C) 48   D) 24

Отговор: Г) По дадени диагонали на изпъкнал четириъгълник лицето му е най-голямо, когато теса перпендикуляри. Следователно можем да считаме, че AC и BD се пресичат в O и са перпендикуляри. Разделяме 1, 2, 4 и 7 на две двойки и търсим максимума на произведението.

Тъй като $(1+2)(4+7) = 33 < (1+4)(2+7) = 45 < (1+7)(2+4) = 48$, то най-голямата възможна лице е 24 cm^2 .

6. Намерете броят на естествените числа a , $1 \leq a \leq 100$, за които съществува естествено число b , за което

$$5a^2 - 4ab - 2a + b^2 + 1$$

се дели на 11.

- A) 10   B) 15   C) 9   D) 11

Отговор: A) Имаме $5a^2 - 4ab - 2a + b^2 + 1 = (2a - b)^2 + (a - 1)^2$. Сбор на квадратите на две цели числа се дели на 11 когато и двете числа се делят на 11. Следователно търсените числа са точно тези, които дават остатък 1 при деление с 11. Броят не тези числа между 1 и 100 е 10.

7. Намерете сборът от коефициентите пред нечетните степени на x в нормалния вид на многочлена

$$f(x) = (2x + 3)^3 - (4x + 1)^3.$$

- A) 27   B) -14   C) -26   D) 14

Отговор: B) Известно е, че търсената стойност е $\frac{f(1) - f(-1)}{2} = -14$, тъй като $f(1) = 0$ и $f(-1) = 28$.

8. Нека S е множеството от първите 2005 естествени числа, които се делят на 4, а T е множеството от първите 2005 естествени числа, които се делят на 6. Колко на брой са числата, които са едновременно в S и в T ?

- A) 1001   B) 500   C) 333   D) 668

Отговор: Г) Тъй като $\text{НОК}(4, 6) = 12$, то общите елементи за S и T са кратните на 12. Имаме $4 \cdot 2005 = 8020$ и $6 \cdot 2005 = 12030$. Ясно е, че някои кратни на 12 от T няма да са в S , но всички кратни на 12 от S са в T . Тъй като $4 \cdot 3 = 12$, то всеки трети елемент на S се дели на 12, т.e. имаме $\left[\frac{2005}{3} \right] = 668$ числа.

9. В $\triangle ABC$ имаме $AB = 25$ и $AC = 42$. Точки D и E са съответно върху страните AB и AC , като $AD = 19$ и $AE = 14$. Отношението на лицата на $\triangle ADE$ и четириъгълника $BCED$ е:

- A) $\frac{266}{1521}$ B) $\frac{1}{3}$ C) $\frac{19}{56}$ D) 1

Отговор: B) Имаме $\frac{S_{ADE}}{S_{ABC}} = \frac{S_{ADE}}{S_{ABE}} \cdot \frac{S_{ABE}}{S_{ABC}} = \frac{AD}{AB} \cdot \frac{AE}{AC} = \frac{19}{25} \cdot \frac{14}{42} = \frac{19}{75}$, и следователно $\frac{S_{ADE}}{S_{BCED}} = \frac{S_{ADE}}{S_{ABC} - S_{ADE}} = \frac{1}{\frac{75}{19} - 1} = \frac{19}{56}$.

10. Колко от числата $1, 2, 3, 4, \dots, 10000$ съдържат в записа си точно две съседни цифри, равни на 9? (Числата 993 и 1992 са от търсения вид, докато 9295 и 1999 не са.)

- A) 280   B) 300   C) 268   D) 261

Отговор: Г) Считаме, че всички числата са четирицифрени, като могат да започват с нула. Имаме $9 \cdot 10 = 90$ числа от вида $\overline{99ab}$, $9 \cdot 9 = 81$ числа от вида $\overline{a99b}$ и $10 \cdot 9 = 90$ числа от вида $\overline{ab99}$, общо $90 + 81 + 90 = 261$ числа.

11. Да се намери броя на всички естествени числа n , $4 \leq n \leq 100$, за които съществува квадратна таблица $n \times n$, в чиито клетки могат да се запишат цели числа така, че сборът на числата

във всеки квадрат 2×2 и 3×3 е четно число, но сборът на числата в цялата таблица да е нечетно число.

Отговор: 32 Ясно е, че n не се дели на 2 или 3, защото в противен случай можем да разбием таблицата на квадрати 2×2 или 3×3 и сумата от числата в таблицата ще е четно число, противоречие. Ако $n = 6k + 1$ или $n = 6k + 5$, попълваме първия стълб с единици, втория с нули, третия с единици, четвъртия също с единици, петия с нули, шестия с единици. И след това повтаряме тази последователност до края на таблицата. Директно се проверява, че всеки квадрат 2×2 или 3×3 има четен брой единици, а сборът от всички числа е нечетен.

При $4 \leq n \leq 100$ числата от вида $6k + 1$ или $6k + 5$ са по 16, следователно имаме 32 такива числа.

12. На дъската са записани дробите $\frac{1}{1}, \frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \dots, \frac{1}{10}$. За един ход Иван избира две от записаните на дъската числа x и y , изтрива ги и на тяхно място записва числото $\frac{xy}{x+y}$. След девет хода на дъската останало само едно число. Ако s е сборът от всички възможни стойности на това число, да се намери $220s$.

Отговор: 4 Тъй като $\frac{\frac{1}{xy}}{x+y} = \frac{x+y}{xy} = \frac{1}{x} + \frac{1}{y}$, то сумата от реципрочните стойности на числата не се променя. В началото тя е $1 + 2 + \dots + 10 = 55$ и значи последното число е винаги $\frac{1}{55}$. Тогава $\frac{220}{55} = 4$.

13. Ангел и Боби са на разстояние 20 km един от друг. Те тръгват на велосипеди едновременно един срещу друг, движат се с постоянни скорости, като скоростта на Ангел е три пъти по-голяма от тази на Боби. Разстоянието между двамата намалява с 1 километър всяка минута. След 5 мин. Ангел спрял и изчакал Боби да пристигне при него. След колко минути след като са започнали да се движат един срещу друг, Боби ще пристигне при него?

Отговор: 65 Ако v_1 и v_2 са съответно скоростите на Ангел и Боби, то $v_1 = 3v_2$. Понеже 1 километър в минута е 60 километра в час, $v_1 + v_2 = 60$ и следователно $v_1 = 45 \text{ km/h}$, $v_2 = 15 \text{ km/h}$. След 5 минути разстоянието между тях ще бъде $20 - 5 = 15$ километра. Следователно Боби ще зостигне Ангел точно 1 час след като Ангел е спрял, т.e. $5+65 = 65$ минути от началото.

14. Нека p , q и r са прости числа, за които $p^q + 1 = r$. Намерете сумата $p + q + r$.

Отговор: 9 Тъй като $p \geq 2$ и $q \geq 2$, то $r \geq 5$ и r е нечетно число, следователно p^q е четно, т.e. p е четно и значи $p = 2$. Ако $q > 2$, то q е нечетно и тогава $p^q + 1 = 2^q + 1$ се дели на 3, т.e. $r = 3$, противоречие. Следователно $q = 2$ и оттам $r = 5$, откъдето получаваме $p + q + r = 2 + 2 + 5 = 9$.

15. Дадена е таблица с 2 реда и 2022 стълба. Едно оцветяване на клетките в син, зелен или жълт цвят (всяка клетка се оцветява в един цвят) се нарича *добро*, ако всеки две клетки, които имат обща страна са разноцветни. Нека B е броят на всички добри оцветявания. Каква е максималната степен на числото 3, която дели B ?

Отговор: 2022 Да започнем оцветяването от най-десния стълб. Клетката в горния ред може да се оцвети по три начина, тази във втория по два начина. Директно се проверява, че втория стълб може да се оцвети по 3 начина, което е вярно и за всички останали стълбове. Следователно имаме $6 \cdot 3^{2021} = 2 \cdot 3^{2022}$ възможни оцветявания.

Задачите от темата за седми клас са предложени от Александър Иванов.